

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Viite: HE 3/2022 vp

KUNTARAOITUS OYJ:N LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI KUNTIEN TAKAUSKESKUKSESTA ANNETUN LAIN 1 JA 1 A §:N MUUTTAMISESTA

Kiitämme mahdollisuudesta esittää Kuntarahoitus Oyj:n ("Kuntarahoitus") näkemykset hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi Kuntien takauskeskuksesta annetun lain 1 ja 1 a §:n muuttamisesta.

Kuntarahoitus on sekä kuntasektorin että valtion tukeman sosiaalisen asuntotuotannon merkittävin rahoittaja, joka toimii kuntien ja kuntayhtymien sosiaali- ja terveydenhuollon investointien keskeisenä rahoituskumppanina. Kuntarahoituksen pitkäaikaisen rahoituksen määrä yhtiön koko asiakaskunnalle on noin 29 miljardia euroa (31.12.2021) ja yhtiön taseen loppusumma on noin 46 miljardia euroa (31.12.2021). Kuntarahoitus on pankkisääntelyn tarkoittama merkittävä luottolaitos ja Euroopan keskuspankin valvonnassa. Kuntarahoituksen kaikki varainhankinta tapahtuu kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta laskemalla liikkeelle joukko-velkakirjalainoja, joilla on Kuntien takauskeskuksen takaus. Kuntarahoitus ja Kuntien takauskeskus muodostavat kuntien yhteisen varainhankintajärjestelmän, jossa Kuntarahoituksen liiketoiminnan lainsäädännöllisen perustan, yhdessä yleisen pankkisääntelyn kanssa, muodostaa laki Kuntien takauskeskuksesta.

Hallituksen esitys Kuntien takauskeskuksesta annetun lain muuttamiseksi mahdollistaisi sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistukseen (yhdessä jäljempänä "sote") liittyen Kuntarahoituksen toimimisen hyvinvointialueiden rahoittajana näiden uus- ja lisäinvestointien osalta. Kesäkuussa 2021 eduskunnassa hyväksytyssä soten lainsäädäntöpaketissa hyväksyttiin jo Kuntien takauskeskuksesta annetun lain muutos, joka mahdollistaa hyvinvointialueille siirtyvien lainojen ja muiden sitoumusten rahoituksen jatkumisen Kuntarahoitukselta. Tämän vuoksi hallituksen esityksen mukaisessa muutoksessa on kyse loogisesta jatkumosta sote-uudistuksen toteutuksessa, ja Kuntarahoitus kannattaa esitettyjä muutoksia lakiin Kuntien takauskeskuksesta.

Hyvinvointialueiden tehokkaan rahoituksen varmistamiseksi on mielestämme järkevää käyttää olemassa olevia rakenteita. Kuntarahoitus on osoittanut toimintakykynsä kuntasektorin ja sosiaalisen asuntotuotannon rahoituksessa. Siksi on perusteltua huolehtia lainsäädännön tasolla siitä, että Kuntarahoitus voi olla myös hyvinvointialueiden rahoituksen lähde.

Hallituksen esityksessä on arvioitu, että ehdotettu malli, jossa Kuntien takauskeskuksen takaamaa varainhankintaa käytetään hyvinvointialueiden toimintaan ja joka ei kuulu enää kuntien toimintaan, ei voida pitää ongelmallisena, kun kyse on lainsäädännön antamasta mahdollisuudesta, ei pakosta, ja Kuntien takauskeskuksen kautta jäsenkunnat voivat päättää itsenäisesti tästä toiminnasta. Hallituksen esityksessä on tuotu myös esille se, että mahdollinen myöhempi maakuntaveron säätäminen antaisi mahdollisuuden kehittää mallia vielä niin, että hyvinvointialueet tulisivat takauskeskuksen jäseniksi ja siten omalta osaltaan kuntien tavoin vastuullisiksi Kuntarahoituksen varainhankinnan takauksista.

Kuntarahoitus yhtyy hallituksen esityksen näkemyksiin siten, että pidemmän aikavälin tavoitteena tulee olla hyvinvointialueiden jäsenyys Kuntien takauskeskuksessa ja tunnustaa, että ennen tätä kyse on välivaiheen siirtymäjärjestelystä, joka on tarpeen sote-uudistuksen hallitaksi toteuttamiseksi ja se voidaan hyväksyä hallituksen esityksessä mainituilla argumenteilla: Ensinnäkin hyvinvointialueiden riskiasema on nyt myös Finanssivalvonnan vahvistaman kannan mukaan samaa tasoa kuin valtion ja kuntien, ja hyvinvointialueiden rahoittamisesta ei ennakoida aiheutuvan Kuntarahoitukselle tappioita, jotka voisivat johtaa edelleen takausvastuun realisoitumiseen Kuntien takauskeskuksen kautta. Toiseksi, Kuntarahoitus ja Kuntien takauskeskus tekevät itsenäisesti päätökset hyvinvointialueiden rahoittamisesta ja kunnat Kuntien takauskeskuksen jäseninä pääsevät tätä kautta vaikuttamaan asiaan perustuslaillisen itsehallinnon edellyttämällä tavalla.

Toteamme kuitenkin, että hallituksen esityksessä arvioidut muut vaihtoehdot ovat nähdäksemme oikeita ja niistä viimeinen eli malli, jossa valtio olisi ottanut Kuntarahoituksen varainhankinnasta takausvastuun siltä osin, kun on kyse kohdistumisesta hyvinvointialueiden rahoitukseen, olisi kuntien näkökulmasta kaikkein perustelluin tilanteessa, jossa hyvinvointialueilla ei ole verotusoikeutta. Toteamme tähän, että kyseistä vaihtoehtoa olisi hyvä pohtia tulevaisuudessa edelleen, varsinkin jos hyvinvointialueiden verotusoikeuden toteutumiseen menee käytännössä merkittävästi aikaa.

Kunnioittavasti,

Kuntarahoitus Oyj

Esa Kallio
toimitusjohtaja

Mari Tyster
johtaja, lakiasiat ja viestintä